

Ἄξαφνα καταλαβαίνει ὁ πεινασμένος πὼς κάποιος τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ γυαλί.

— Ἄ, κλέφτη! Ἐπιτέλους· ποῦ εἶναι τὸ ψωμί;

— Τὸ ψωμί;

Ἀπὸ τὸ φόβο του τὸ ἄφησε κ' ἔπεσε χάμου μπρὸς στὰ πόδια τοῦ «κλέφτη».

Με τραυήγματα καὶ σπρωξίματα πρέπει νὰ τὸ γυρίσει στὸν ψωμά.

ὦ τί ντροπή! Μὰ ἡ πείνα!

Σκληρὰ λόγια τοῦ ψωμά τοῦ σκίζουσε τὴν καρδιά· τὰ μάτια του τᾶχει μὲ πόνο χαμηλωμένα καταγίς.

— Ἐμπρὸς τώρα στὸ τμήμα! Μέσα στὸ μπουντροῦμι... κλειδώστε σφιχτὰ τὴν πόρτα καὶ αὔριο βλέπουμε τί θὰ γίνη.

Ἐημερώνει καὶ πολλὲς ἄλλες ἡμέρες περνᾶνε.

— Τέσσερες ὀδομάδες φυλακή! ἀκούγεται ἐπιτέλους ἡ ἀπόφαση.

Σκληρὴ τιμωρία! Μὰ ἓνας κλέφτης — ἓνας κλέφτης! ἀξίζει καὶ γιὰ καλλίτερα; Ἐπιτρέπεται ἡ κλεψιά; Μὰ ἡ πείνα...

Πείνα; πείνα;

Γιατί δὲ δουλεύει;

Δὲν ὑπάρχει καμιὰ δουλειά· δὲν μπορεῖ οὔτε ἓνα λεπτὸ τὴν ἡμέρα νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί σὴν ῥούχα πιά δὲν ἔχουνε ὄλα, ὄλα πᾶνε. Τί νὰ κάνῃ;

Νὰ ζητιανέψῃ;

— Δὲν ἐπιτρέπεται.

Νὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὴν πείνα;

Ὁ πατέρας δὲ γύρισε τὸ βράδι στὸ σπίτι.

— Μάννα, ποῦ εἶναι ὁ πατέρας μας;

— Ξέρω κ' ἐγὼ, παιδί μου!

Μὰ αὔριο, αὔριο, τότε θὰ τὸ ξέρῃ, ἡ κακομοῖρα ἡ γυναίκα. Ἄλοῖμονο...

Μὰ ἡ πείνα... ἡ πείνα...

Τώρα λοιπόν; Κι αὐτὴ εἶναι δίχως δουλειά, δὲν μπορεῖ νὰ δουλέψῃ· γιατί ποιὸς θὰ μείνῃ τότε νὰ προσέχῃ τὰ μικρά;

Στὴν ἀπελπισιὰ τῆς ἔρχεται μιὰ καλὴ ἰδέα.

— Ἄς πάω στὴν ἐπιτροπὴ τοῦ φτωχοκομείου, ἴσως αὐτὴ μὲ βοηθήσει.

Καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ φτωχοκομείου βοηθαίει τὴν γυναίκα ἐνοῦ «κλέφτη». Καταλαβαίνετε πιά πὼς βοηθαίει μιὰ τέτοια ἐπιτροπὴ.

Πολλές, πολλές μέρες περάσανε ἔτσι. Ὁ πατέρας στὴ φυλακή.

Φοβερὲς μέρες εἶταν αὐτὲς γιὰ τὴ μητέρα· ἀκόμη φοβερῶτερες γιὰ τὸν πατέρα — τὸν «κλέφτη» ποῦ θὰ τὸν ἀποφεύγανε σὰν τὴν πανοῦκλα σὰ θᾶ-

δρανε ἀπὸ τὴ φυλακή, χωρὶς δουλειά, χωρὶς καμιὰν ἐλπίδα· ἀλοῖμονο, ἡ πείνα!

Ἐπιτέλους πέρασε ὁ φοβερὸς καιρὸς τῆς φυλακῆς. Ὁ ἄντρας εἶναι τώρα σημάδεμένος. Ἡ κακομοῖριά γίνεται πιὸ μεγάλη. Γιὰ τὴν ἡμέρα πρέπει ὡς τόσο νὰ φροντίσει ἕπως μπορεῖ, γιὰ νὰ σκεπάσῃ τὴ γδύμνια. Φτωχὸς σκλάβος, διωγμένος, καταδικασμένος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀπὸ τὴν ψευτοάγια κοινωνία, ταπεινωμένος ἀπὸ τὴν πείνα.

Καὶ καμιὰ ἐλπίδα γιὰ καλλιτέρεψη.

Ἐλεεινὴ κοινωνία, ποῦ τὰ ἴδια τῆς τὰ θύματα σημάδεύει. Ἄθλια κοινωνία, ποῦ τοὺς «κλέφτες τῶν ἑκατομμυρίων» προστατεύει καὶ τοὺς κλέφτες τοῦ ψωμιῦ τόσο σκληρὰ τιμωρεῖ. Κοινωνία, γιὰ τὴν ὁποία ὁ ἀνθρωπισμὸς εἶναι ξένος, κοινωνία, ποῦ δὲ θέλει νὰ ἴδῃ τὸ δρόμο, ποῦ φέρνει στὴν ἀδερφοσύνη. Κοινωνία, στὴν ὁποία βασιλεύει τὸ προσωπικὸ συμφέρο καὶ ὅπου τὸ κυνήγι γιὰ τὸν παρὰ περνᾶει ἀπάνου ἀπὸ πτώματα. Καὶ ὅμως μιὰ ἡμέρα θὰ πάψῃ αὐτὸ τὸ κυνήγι. Ἡ τρέλλα αὐτὴ θὰ τιμωρηθῇ σκληρὰ. Τὰ σύννεφα τῆς πλάνης θὰ σκορπιστοῦνε καὶ τότε θὰ διαπεράσῃ νικητῆς ὁ ἥλιος τῆς λευτεριάς καὶ τῆς ἀδερφοσύνης. Μπρὸς στὴν αὐγὴ τοῦ μέλλοντος θὰ χαθῇ τὸ στοιχεῖο τῆς πείνας ποῦ σήμερα παραμονεύει ἀπ' ἔξω ἀπ' τὴς πόρτες τῶν φτωχῶν. Εὐτυχία καὶ χαρὰ θὰ ἔρθῃ γιὰ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ κανένα στόμα πιά δὲ θὰ βγάλῃ τὴ φριχτὴ ἀπόφαση:

— Ἐνοχος, γιατί πεινάει!

(Ἀπὸ τὸν «Ἐλεύθερο ἐργάτη» τοῦ Βερολίνου)

EUGENIA STA-ENMETZ

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΙΣΡΑΗΛ

Ἐπέροχη ἡ Μαρίκα Κοτοπούλη σ' αὐτὸ τὸ ἔργο τοῦ Μπερστάιν. Ἐπέροχος καὶ ὁ Μυράτ. Στὴ δεύτερη πράξη οἱ δύο καλλιτέχνες λὲς κι ἀγωνίζονται ποιὸς νὰ προσπεράσῃ τὸν ἄλλονε στὸ πάθος καὶ στὴν περίτεχνη ὑπόκριση. Καὶ στὸ τέλος κ' οἱ δύο βγαίνουνε μεγάλοι ἀπ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα.

Τὸ ἔργο τοῦ Μπερστάιν μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει βάθος, ἔχει ὅμως σκηNIKῆ τέχνη, εἶναι καλοβαλμένο στὴ σκηNή. Τὸ θέμα του τὸ ὑποστηρίζει μὲ δύναμη, καὶ μὲ ὄλο τὸ φυλετικὸ φανατισμὸ του, ὁ ἐδραῖος συγγραφέας του· δὲν παρασέρνεται ὅμως τόσο ἀπὸ τὸ

φανατισμό του ώστε να παραλείψει, ότι μπορεί να συγκινήσει το θεατή, ότι μπορεί να συντελέσει να δημιουργηθούνε σκηνές συγκινητικές από κείνες που συναρπάζουν το θεατή και τον κάνουν να προσέχει περισσότερο στην εκτέλεση παρά στην ουσία του έργου.

Με μέτριους, με κοινούς εκτελεστές, η δεύτερη πράξη του 'Ισραήλ μπορεί και να κουράσει, μπορεί ακόμα και να πέσει άγρια. Με μιὰ Μαρίκα όμως, με μιὰ τέτα υπέροχη τεχνίτρα, η δεύτερη πράξη παρουσιάστηκε στα μάτια μας γιά δραματικό αριστούργημα. Πολυκαλά έπαιξε και έ κ. Περίδης τὸ πρόσωπο τοῦ 'Εβραίου τραπεζίτη.

Τὴν Δευτέρα βράδι, ὕστερ' ἀπὸ τὴ δεύτερη πράξη, ανέβηκε ὁ Παντόπουλος πάνου στὴ σκηνή, έσφιξε τὸ χέρι τῆς Μαρίκας καὶ τῆς εἶπε συγκινημένος:

— "Ὅτι εἶσαι υπέροχη τεχνίτρα, τὸ ξέρω καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἔρχομαι νὰ συχαρῶ ἐσένα. Σοῦ σφίγγω τὸ χέρι γιὰ νὰ συχαρῶ τὸ κοινὸ μας ποὺ ἀπόψε ἀπόδειξε πὼς ἀρχίνησε νὰ νιώθει τὴν ἀληθινὴ τέχνη καὶ νὰ τραβιέται ἀπ' αὐτήν.

Η ΒΡΥΣΟΥΛΑ

Ἡ «*Βρυσοῦλα*» τοῦ Μπράκο ποὺ παίχτηκε στὸ θέατρο Κυβέλης, μεταμορφώθηκε στίς φημερίδες μας σὲ βρυσοῦλα βρισῆς καὶ ἀνοησίας κατὰ τοῦ μεταφραστῆ τῆς Ν. Ποριώτη καὶ κατὰ τῆς ζωντανῆς μας γλώσσας.

Ὁ Ποριώτης μετάφρασε σὴν Ποριώτης. Δηλ. τίμια, καλοσυνειδητὰ, δημοτικὰ. Δυὸ τρεῖς λέξεις του χτυπήσανε ἄσκημα σὲ μερικὰ κακομαθημένα αὐτιά καὶ κάπια, λένε, «δυσφορία παρατηρήθηκε στὸ ἀκροατήριον».

Ἡ «δυσφορία» αὐτὴ εἶταν ἀρκετὴ γιὰ νὰ νοιχτεῖ ἡ δημοσιογραφικὴ βρυσοῦλα καὶ νὰ γραφοῦνε πάλι τοῦ κόσμου οἱ ἀνοησίες κατὰ τῆς δημοτικῆς. Βάζουμε ἓνα κανατάκι κάτου ἀπ' αὐτὴ τὴ δημοσιογραφικὴ βρυσοῦλα καὶ τὸ γεμίζουμε μὲ τὸ κρύσταλλο νερὸ τῆς «Ἐστίας», ποὺ ἦρθε πάλι, σὴν πάντα, τὸ περασμένο Σαβᾶτο, νὰ βάλει μὲ τὴ σοφία τῆς καὶ μὲ τὴν αὐθεντία τῆς τὰ πράματα στὴ θέση τους.

Ὅρπιστε, νὰ δροοιστεῖτε καὶ λόγου σας:

«Ὅποιος θέλει νὰ μεταχειρισθῆ ταιαύτην γλώσσαν, ἔχει ἔλην τὴν ἐλευθερίαν νὰ τὴν μεταχειρισθῆ εἰς πρωτότυπον ἔργον του· ἐφ' ὅσον δὲ εὐρεθῆ καὶ θίασος νὰ τὸ παίξῃ — ἔχομεν δὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὁ θίασος αὐτὸς μετὰ τὸ χθεσινὸν πάθημα δὲν θὰ εἰ-

νε ὁ τῆς Κυβέλης — ἀνάλογος θὰ ὑπάρξῃ καὶ ἡ ἐλευθερία μὲ τὴν ὁποίαν τὸ Κοινὸν θὰ ἐκδηλώσῃ τὰς ἐκ τοῦ ἔργου ἐντυπώσεις του.

Ἴσως ἐκπλήξουν αἱ γραμμαι αὗται τῆς «Ἐστίας», τῆς ὁποίας δὲν εἶνε ἄγνωστοι αἱ φιλελεύθεροι περὶ γλώσσης γνώμαι, φιλελεύθεροι τόσον, ὥστε νὰ πείσουν τὸν πολὺν γλωσσαμύοντορα καὶ τοὺς σὺν αὐτῇ νὰ τὴν ἀποκηρύξουν ὡς αἰρετικὴν· ἐξ ἴσου δὲ γνωστὴ καὶ ἡ ἰδιαιτέρα συμπάθειά μας καὶ ἡ ἄκρα ἐκτίμησις πρὸς τὴν λογοτεχνικὴν εὐσυνειδησίαν τοῦ μεταφραστοῦ τῆς «*Βρυσοῦλας*», ἔχοντος καὶ τὸ πρόσθετον προσὸν νὰ γράφῃ ὅσον ὀλίγοι τὴν ἀληθινὰ ὀμιλουμένην γλώσσαν μὲ τοὺς τόνους καὶ τὰ Ν εἰς τὰς θέσεις των. Ἀλλ' ἀπὸ τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν γνωμῶν τούτων μέχρι τῆς ἀνοχῆς ἐξωφρενικῶν πεισμάτων, τῶν ἰδίων πεισμάτων τὰ ὅποια ὠδήγησαν τοὺς ἐλαφροτέρους τοῦ ἀντιθέτου γλωσσικοῦ στρατοπέδου εἰς τὰς περὶ ρουβλίων καὶ προδοσιῶν παραφροσύνας, ὑπάρχει κάποια διαφορά».

Ὅπως στὰ πολιτικὰ, ἔτσι καὶ στὰ φιλολογικὰ, ἀγιάτρευτη ἀρρώστια τῆς «Ἐστίας» νὰ μὴ λείει ποτὲ σωστὴ γνώμη μὰ πάντα μασσημένη καὶ διπλωματικὴ.

ΘΕΑΤΡΟΦΙΛΟΣ

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

Ὅστε ὁ κ. Γ. Ν. Πολίτης ὑποθέτει πὼς ξοφλά μαζί μας μὲ τὴ «*Σημείωσή*» του ποὺ κόλλησε κάτου ἀπὸ τὴ «*Δήλωσή*» μας (*) καὶ ὅπου λέει πὼς λυπᾶται «ποὺ ἀναγκάστηκε νὰ μιλήσει τελευταία γιὰ ἓνα βιβλίο, ὄχι τόσο γιὰ νὰ τὸ χτυπήσει, (καλὲ τί λόγος!) γιὰτὶ αὐτὸ δὲν ἄξιζε τὸν κόπο, μὰ περισσότερο γιὰ νὰ δείξει (καθὼς ἔδειξε) τὴν ἀνιδεότητα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ τὸ θαρρούσανε ποιητικόν». Πάει καλά!

Στὸ ἄρθρο του ἐκεῖνο (**), ποὺ θὰ τὴν δοξάσει μιὰ μέρα, λέει μαζί μὲ ἄλλα καὶ τοῦτα τὰ χαρακτηριστικὰ: «Γιατὶ ὁ «*Γῦρος τῶν Ὁρῶν*», εἶναι ἓνα ποιητικὸ τίποτα. Κι ὅλα τὰ ἔργα τοῦ κ. Σκίπη ἀπὸ τὰ «*Τραγούδια τῆς Ὁρφανῆς*» ὡς τοὺς «*Ταιγανόθεους*» εἶναι χωρὶς καμιά ποιητικὴ ἀξία». Ὅστε ἐκεῖνο τὸ «ἀνιδεότητα τῶν ἀνθρώπων» πηγαίνει σὲ ὅσους κατὰ καιροὺς ἐπαίνεσαν τὰ ἔργα μου. Κι αὐτοὶ εἶναι, ὄχι λίγο ὄχι πολὺ, ὁ Ψυχάρης, ὁ Ν.Πο-

(*) «*Νουμᾶς*» ἀριθ. 476 σελ. 247.

(**) «*Νουμᾶς*» ἀριθ. 471 σελ. 166.